

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Gevolgen Porthos-stikstof uitspraak voor ambities provincie Utrecht	TELEFOONNUMMER	+31622451638
		E-MAILADRES	onno.raijmakers@provincie-utrecht.nl
DATUM	09-05-2023	DOMEIN/OPGAVE	SLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1121474711-68	TEAM	PL1
VAN	Onno Raijmakers	PORTEFEUILLEHOUDER	Sterk
BIJLAGE	Notitie Tussenstand Porthos uitspraak voor de provincie Utrecht		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Management van de provincie, gedeputeerde staten en provinciale staten hebben behoefte aan een duidelijker beeld van de gevolgen van de Porthos-uitspraak (Raad van State 2 nov. 2022: geen vrijstelling meer voor tijdelijke stikstofemissies tijdens de bouwfase) voor de ambities van de provincie. De notitie geeft een tussenstand over de betekenis voor bereikbaarheid, woningbouw, werklocaties, energietransitie, netcongestie, dijkversterking en natuurprojecten. Ook is in beeld gebracht welke handelingsperspectieven er zijn.

De tussenstand laat zien dat er voor de projecten aanvullende inspanningen in gang zijn gezet, die extra onderzoeksgeld en capaciteit vragen, maar in de meeste gevallen niet leiden tot grote vertraging. Veel bouwprojecten kunnen gewoon of met kleine aanpassingen doorgaan. Voor de bouwfase kan het verleasen (tijdelijk huren) van stikstofemissies een oplossing bieden.

Voor een aantal grotere mobiliteitsprojecten, nieuwe bedrijventerreinen en woningbouwprojecten die ook al vanuit de gebruiksfase een realisatieprobleem vanwege stikstof hebben, betekent deze uitspraak een extra probleem. Stikstofruimte beschikbaar krijgen voor extern salderen is een groot knelpunt. Vooral bij mobiliteit en mogelijk ook bij de aanpak van netcongestie zijn er aanzienlijke consequenties (vertragingen en kosten). Dit vraagt om gerichte acties om belemmeringen weg te nemen. En dit vraagt ook, mede gezien andere belemmerende factoren, om een gesprek of een aantal grotere projecten niet (tijdelijk) stopgezet moeten worden.

Inleiding:

In de Statenbrief 8 november (PS2022RGW161, [Gevolgen Porthos uitspraak Raad van State \(provincie-utrecht.nl\)](https://www.provincie-utrecht.nl)) hebben wij een eerste inschatting gemaakt en aangegeven dat de uitspraak van de Raad van State gevolgen heeft voor verschillende beleidsdoelstellingen van de provincie Utrecht: bijdrage aan herstel van de natuur en waarschijnlijk vertraging van bouwprojecten voor infrastructuur, woningen, werklocaties, energie-infrastructuur en dijken.

In de Statencommissie Ruimte, Groen Water & Wonen van 23 november 2022 is de vraag gesteld voor hoeveel projecten en wat voor soort projecten met een onherroepelijke omgevingsvergunning zonder natuurtoestemming of projecten zonder natuurvergunning deze uitspraak gevolgen heeft.

Doel van deze notitie is voor management en bestuur een beter beeld van de gevolgen van het vervallen van de bouwvrijstelling geven. Dit beeld gaat over:

- de toename van de onderzoeksinspanningen;
- de verwachte toename in te compenseren stikstofruimte;
- de extra kosten, doorlooptijd en capaciteit die hiermee gemoeid zijn;
- en de beschikbare handelingsperspectieven.

Het beeld is tot stand gekomen in overleg met alle provinciale verantwoordelijken voor de opgaven. Daarbij zijn door hen ook veel externe partners bevroegd. Er is geen uitgebreid kwantitatief extern onderzoek gedaan.

Dit is een tussenstand: voor veel projecten moet concrete gemeentelijke planuitwerking nog plaatsvinden en ook andere probleemeigenaren geven aan dat er nog enige tijd nodig is voordat zij het gehele inzicht hebben. Deze tussenstand biedt wel al voldoende inzicht in knelpunten en kansen en brengt ook gecombineerde knelpunten van stikstof in de bouwfase en de gebruiksfase in beeld. Daarbij geven de handelingsperspectieven aan dat veel projecten door kunnen gaan, in een aantal gevallen met intern salderen en aanpassingen die ook een stimulans naar duurzamere planontwikkeling en planuitvoering zijn.

Anderzijds zetten de beperkingen van het niet extern kunnen salderen van stikstofemissies (dat is wanneer de initiatiefnemer stikstofruimte koopt van een stoppende of inkrimpande ondernemer) voor zowel de bouwfase als de gebruiksfase een sterke rem op enkele grote infrastructuurprojecten van de provincie (bv. Rijnbrug en oostelijke Rondweg Veenendaal) en op enkele nieuwe bedrijventerreinen en woningbouwprojecten.

Deze informatie kan van belang zijn voor de coalitie onderhandelingen. Het gesprek over het (tijdelijk) stopzetten van een aantal grotere infraprojecten zal door het college gevoerd moeten worden.

Nader onderzoek voor oplossingen zoals verleen (tijdelijk huren) van stikstofruimte, en samenwerking met Gelderland over stikstofruimte voor de Rijnbrug, zal al wel starten.

Toelichting:

Het college merkt op dat stikstof niet het enige onderwerp is dat belemmeringen voor onze ambities opwerpt. Onderwerpen zoals de netcongestie, Unesco voorwaarden, water en bodem- aspecten en andere ruimtelijke beperkingen vragen om een soort stresstest voor de majeure trajecten van de provincie en haar partners. Op basis daarvan kan het gesprek gevoerd worden of we (gedurende enige tijd) met een aantal projecten moeten stoppen.

Financiële consequenties:

Er zijn weinig directe financiële consequenties (kosten of opbrengsten) verbonden. Extra onderzoekskosten worden binnen de projecten opgelost. Het vertragen van grote infrastructuurprojecten als gevolg van de stikstofproblematiek heeft wel substantiële financiële gevolgen. Ook vraagt het vraagstuk komende jaren om substantiële inzet van ambtelijke capaciteit.

Vervolprocedure / voortgang:

Vervolgacties in het college agenderen.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen